

Innsikt

Lynkurs i digitale rettskildesøk 3 Å søke på juridisk fulltekst

Publisert 11. oktober 2021 12:02 på juridika.no

Susanne Mysen

Juridika

Lastet ned 11. oktober 2021 19:00

juridika.no

Du leser nå en av artikkelene i et lynkurs i tre deler på Juridikas åpne nyhetsmagasin, Juridika Innsikt, som dekker rettskildenes gang.

I digitalbiblioteket [Juridika](#) finner du ajourførte lovkommentarer, juridiske fagbøker og tidsskriftartikler.

Lynkurs-serie i digitale rettskildesøk bringes på Innsikt i samarbeid med Rettsinfo.no.

Lynkurset er et utdrag av kursene som Rettsinfo holder i søk på juridisk kildemateriale. Rettsinfo drifter også basen «Norges digitale jusbibliotek» (Jusbiblioteket).

I tre artikler vil Mysen ta for seg:

- 1. De glemte, gratis rettskildene*
 - 2. Spar tid med effektive rettskildesøk*
 - 3. Søk i juridiske fulltekster*
-

Les også Juridika Innsikts [sak om juridiske databaser og juridisk kunstig intelligens](#) (2018).

Juridika Innsikt

Jussens digitale skattkammer ☆

GULL VERDT: Digitale bibliotek er blitt verdifulle i stordatarevolusjonen. Jussens data – lover, forskrifter, rettsavgjørelser, lovkommentarer og andre rettskilder – er nøkkelen til å utvikle en juridisk kunstig intelligens. Foto: Istock

Lynkurs i digitale rettskildesøk 3: Å søke på juridisk fulltekst

Illustrasjonsbilde: Istockphoto.

Fulltekstbaser er når hele teksten ligger i abonnementsbaser og søk gjøres i hele teksten. Det gjør søk lettere for oss. Men: Vi kan få veldig mange treff som kan gjøre det litt uoversiktlig om hvilket treff som er det mest relevante.

Susanne Mysen
Leder for Rettsinfo.no/Jusbiblioteket.

Mysen var bibliotekar i Wiersholm fra 1999 til 2018. Siden 2018 har hun via Rettsinfo hjulpet jurister å finne fram i kilder, blant annet søk i stortingshandlingene fra departementet og lovforarbeid til forhandlingene. Susanne Mysen holder kurs i regi av Rettsinfo. Kursene inkluderer bruk av ulike betalingsbaser og åpne baser. Rettsinfo drifter databasen «Norges digitale jusbibliotek»™ med direktelenker til bøker, artikler, tidsskrifter og juridiske serier. Kilde: Rettsinfo.

Vi må snakke om fulltekstsøk. I mitt [første lynkurs på Juridika Innsikt](#) gikk vi gjennom muligheten til å søke i åpne rettskilder og i betalingsdatabaser. I mitt [andre lynkurs på Innsikt](#) snakket vi om å håndtere mengden stoff på nett i både åpne baser og betalingsressurser. Nå skal jeg forklare kort om det gode fulltekstsøket.

Søk i en base av gangen

Det er viktig at trefflista er godt vektet med de mest relevante treffene øverst. Når en skal søke i fullteksten, må en søke i hver enkelt base. Det er ikke mulig å søke i fullteksten i flere baser samtidig. En slik løsning ligger i så fall fram i tid. Nå må en abonnere på alle de ulike aktørenes base om en vil søke i fullteksten.

Fulltekstbaser i norsk, juridisk sammenheng vil være Nasjonalbiblioteket, Idunn, Juridika, Lovdata Pro og Rettsdata i tillegg til tidsskriftutgivere. Nasjonalbiblioteket gir gratis tilgang når en sitter på en norsk ip-adresse.

De fleste får tydeligvis noen aha-opplevelser når jeg forteller om kilder og deres innhold juristene bør kjenne til. Når jeg presenterer og snakker om det jeg kaller «det juridiske kildebildet»™, er det tyst som i graven. Og jurister er vel ikke kjent for å være en stille! Med det juridiske kildebildet mener jeg de åpne nettressurser og betalingsbaser en jurist bør kjenne godt til, både innhold og begrensninger.

Nå er det blitt vanligere at bibliotekbaser har med beskrivelse av innholdet, især for artikler, som i basene Oria og Jusbiblioteket.

Bibliografiske baser og data

Tidligere registrerte bibliotek bøker og tidsskrifter i samlingene sine. Dette er det vi kaller for bibliografiske baser. Etter hvert har registrering av artikler i både tidsskrifter og bøker kommet til. Artikler er en viktig kilde som det er tidkrevende å registrere. Registreringen danner grunnlaget for gjenfinningen. Metadataene som kan søkes opp, blir aldri bedre enn de metadata som er lagt på den enkelte boka eller artikkelen. Nå er det blitt vanligere at bibliotekbaser har med beskrivelse av innholdet, især for artikler, som i basene Oria og Jusbiblioteket.

Bibliografiske data er metadata som beskriver boka eller artikkelen. Det er opplysninger som: Tittel – Forfatter – Utgiver – Utgiversted – År – Omfang (sidetall). I tillegg kan det legges på emneord eller en beskrivelse om innholdet. Jo bedre og flere metadata som beskriver en bok eller artikkel, desto flere gjenfinningsmuligheter vil det være for dokumentet.

Bibliografiske baser er Allvit, Biblioteksøk, Norges digitale jusbibliotek og Oria. De to sistnevnte har mange ganger beskrivende tekst om dokumentet det søkes i. Allvit har i tillegg mulighet for kjøp av fulltekst. Det som skiller Jusbiblioteket fra andre baser, er at metadata som domsreferanser og lovreferanser legges på dokumentene. Eksempler her: [HR-2019-1801-A](#), [Grunnloven § 112](#) og [Dekningsloven \(1984\) § 1-5](#).

Det vil være viktig å vite om det er arbeidsmiljøloven av 1977 eller 2005 som en får treff på.

Kjenner du basene godt nok?

For en jurist vil det være nyttig å kunne skille den gamle arbeidsmiljøloven fra den nye. Ikke alle baser legger på årstall og paragrafreferanser, heller ikke de bibliografiske basene. Det vil være viktig å vite om det er arbeidsmiljøloven av 1977 eller 2005 som en får treff på. Hva når en vil søke på *litteratur om § 43* i åndsverksloven fra 1961? Er det mulig å gjøre slike søk? Videre vil du som jurist være interessert i å vite om artikkelen du finner finnes online så du kan få lest den med en gang.

Søk i Jusbiblioteket på [åndsverksloven \(1961\) § 43](#).

Tittel	↑	Dokumenttype	Signatur / Beskrivelse	Forfatter	År
Omsetning og kreditt i informasjonssamfunnet		Bokkapittel		Torvund, Olav	1988
Rettslig beskyttelse av dataprogrammer : en oversikt og en nærmere redegjørelse for beskyttelsen etter åndsverksloven § 43 og lov om markedsføring § 1		Elektronisk bok	Nasjonalbiblioteket	Bull, Jørgen	1973
Rettslige aspekter ved elektronisk formidling av materiale fra arkiv, museum, bibliotek, universitet og visse andre institusjoner		Bokkapittel		Bing, Jon	2004
Tariffaktasens opphavsrettslige vern og noen bemerkninger om det opphavsrettslige vern for standardavtaler		Bokkapittel		Jakhelln, Henning	2000
Vern av databaser – kravet til vesentlig investering i åndsverksloven § 43		Bokkapittel		Stange, Therese Særlit	2008
Vilkårene for databasevern i åndsverksloven § 43. Har det norske antalsvilkåret selvstendig betydning etter nyere rettsutvikling i EU?		Artikkel - elektronisk	Lov og Rett	Taubell, Steinar	2006

De bibliografiske basene Oria og Jusbibliotek gir deg lenker til online dokumenter. Disse basene har mye til felles, men er ulike ved at Oria også har utenlandsk litteratur og lenker til baser som for eksempel undervisningssektoren har tilgang til. Jusbiblioteket har fokus på norsk litteratur og lenker til innhold i alle de tre norske jusbasene Juridika, Lovdata Pro og Rettsdata i tillegg til mange åpne nettressurser.

Metadata som lovtittel med år og paragrafer kan også være emneord. Jeg mener denne type metadata er viktig når juristen skal gjenfinne juslitteratur. Oria har ikke lagt vekt

på å ha slike metadata. Jusbiblioteket har i stor grad denne type metadata som gjør det mulig med emnesøk på domsreferanser i tillegg til lovhenvvisninger.

Eksempler er:

Høyesterettsdom: [HR-2019-1801-A](#)

Arbeidsrettsdom: [AR-2019-5](#)

Sivilombudsmannens uttalelser: [SOM-2019-617 \(Bastani-saken\)](#)

JURIDISKE DATABASER: Samling av logoer fra juridiske basert. Hentet på respektive hjemmesider.

Festskrift som rettskilde

Unikt for jussen er festskriftsamlingene som inneholder viktige artikler. Alle disse artiklene registreres ikke automatisk. De må registreres manuelt. Det vil derfor være ulikt hva en finner av artikler i bøker og festskrift i bibliografiske baser. Også disse bør få metadata av typen emneord som beskriver innholdet. Oria har registrert en del av festskriftartiklene. Jusbiblioteket registrerer festskriftartikler og lenker deg til artikkelen i fulltekst: Juridika, Lovdata Pro, Nasjonalbiblioteket, Rettsdata eller andre kilder.

Unikt for jussen er festskriftsamlingene som inneholder viktige artikler.

FEST MEN FAGLIG: T. v Festskrift for Fredrik Zimmer 2014, og t h. Festskrift for Stein Evju, 2016.

Hva med rapporter og lignende?

Det er mye relevant informasjon i form av rapporter og publikasjoner som ikke automatisk kommer med i betalingsbaser eller bibliografiske baser. Slike publikasjoner må mange ganger fanges opp manuelt. Disse er ikke alltid med i utgivers nyhetsbrev eller har RSS varslings. Eksempel på slike publikasjoner er serien [Perspektiv](#) som utgis av Stortinget. Se lenke til [Jusbiblioteket](#) som eksempel.

Boksamlinger

I jusbransjen er det mange som har boksamlinger, registrert eller ikke. Både de som registrerer, kjøper inn og de som aktivt søker etter juridisk litteratur og rettskilder har stor nytte av å lære mer om metadata, registrering og søking. Det er viktig å kunne legge på emneord og å ha kontroll på hvilke emneord som legges på bøkene. Gjenfinningen blir ikke bedre enn informasjonen eller metadataene du gir boka.

Du har lest et lynkurs i rettskildesøk i Juridikas åpne nyhetsmagasin, Juridika Innsikt.

For ordens skyld: Lyn-kursene er skrevet av Rettsinfo, publisert på Innsikt. Det er ingen økonomiske bindinger mellom Rettsinfo og Juridika. Jusbiblioteket Rettsinfo viser til juridiske rettskilder og litteratur i alle baser på lik linje med Idunn, Juridika, Lovdata Pro, Rettsdata, Allvit, Nasjonalbiblioteket og andre åpne- og betalingsressurser.